

Töreboda kommun

Rektorn vid Moholms skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Moholms skola
i Töreboda kommun

Tillsyn i Moholms skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Töreboda kommun under Hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Moholms skola besöktes av Skolinspektionen den 24 oktober 2013.

Fakta om skolan

Moholms skola ligger i samhället Moholm i Töreboda Kommun. Vid skolenheten finns fritidshem, förskoleklass och grundskola årskurs 1-5. Skolan har en klass per årskurs, förutom årskurserna 2 och 3 som tillsammans utgör en klass, samt en "migrationsklass" för skolans nyanlända elever. Lärarna arbetar som klasslärare och varje klasslärare undervisar eleverna i de flesta ämnena. Enligt skolans rektor finns det vid tillsynstillfället 11 elever i förskoleklass och 67 elever i grundskolan.

Enligt skolans uppgifter nådde 60 procent av eleverna i årskurs 3 år 2013 kunskapskraven i ämnet svenska. Samma år nådde 70 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven som minst ska uppnås i ämnet matematik. Skolan har vid tillsynen ingen sammanställning av övriga ämnen eller årskursers resultat.

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven saknas uppgifter om hur stor andel av skolans elever, i årskurs 3 år 2012, som nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik och i svenska. I de delprov i svenska och matematik där eleverna på Moholms skola nådde kravnivån låg skolan högre än riket. Statistiken för de nationella ämnesproven för årskurs 3 år 2013 är vid tidpunkten för tillsynen inte publicerad.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamheten vid Moholms skola som måste åtgärdas så att alla elever får den utbildning de enligt författningarna har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att rektor brister i sitt ansvar som pedagogisk ledare och verkar inte tillräckligt för att utbildningen utvecklas. Tillsynen visar att rektorn saknar tillräcklig kunskap om förskoleverksamhetens inre verksamhet och tar inte ansvar för att de nationella målen är styrande för verksamheten i förskoleklassen. Vidare framgår av utredningen att skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete bestående i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det har vid skolan påbörjats ett arbete med sammanställning av kunskapsresultaten för årskurs 3 dock måste rektorn säkerställa att sammanställning och analys av varför kunskapsresultaten ser ut som de gör görs i

samtliga årskurser. Som exempel bör rektorn med personal analysera vad det är som gör att inte alla elever når målen i svenska och matematik. Detta för att kunna vidta lämpliga åtgärder för utveckling av utbildningen i syfte att öka måluppfyllelsen. Skolinspektionen bedömer även att det inom det systematiska kvalitetsarbetet saknas uppföljning och utvärdering som visar vilka effekter arbetet med särskilt stöd ger och om det arbetet ökar kunskapsresultaten. Som exempel bör skolan utreda om det särskilda stödet de ger eleverna i "migrationsklassen" är organiserat på bästa sätt för elevernas möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling och sin personliga utveckling. Vidare ska det systematiska kvalitetsarbetet även omfatta att resultaten av skolans värdegrundarbete följs upp.

Tillsynen visar även att lärare brister i att ge det inflytande och den stimulans eleverna har rätt till. Det har i sig visat sig vara ett resultat av att det på skolan finns lärare som undervisar i ämnen som de saknar behörighet i. Skolans rektor måste säkerställa att skolans sätt att organisera sin undervisning möjliggör för lärare att ge eleverna den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling.

Rektorn måste även säkerställa att rutinerna för det särskilda stödet ses över så att alla som befaras vara i behov av särskilt stöd utreds. Rektorn måste ta ansvar för att åtgärdsprogram upprättas för de som har särskilda behov samt att beslut om särskilt stöd alltid följer författningarnas krav.

Värdegrundarbetet beskrivs i skolans plan mot kränkande behandling och den beskriver flera främjande och förebyggande åtgärder. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn med personal, vid framtagna av planen mot kränkande behandling, bör utgå från en analys av resultatet som kartläggning av skolans och fritidshemmet riskområde visar. Detta för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas för respektive verksamhet.

Skolinspektionen konstaterar också att skolan inte erbjuder studiehandledning på modersmål för de nyanlända eleverna som går på skolan, likaså saknas ett arbete med stöd i modersmål för elever i förskoleklassen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Töreboda kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 11 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Vidare anger skollagen att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ska lärarna ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Eleverna säger i intervju att de oftast arbetar i lika böcker eller med lika uppgifter. Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare och föräldrar visar att flertalet vårdnadshavare och föräldrar anser att deras barn behöver mer utmaningar. Likaså visar skolenkäten för elever i årskurs 5 att det är endast ca hälften av eleverna som anser att de har möjlighet att få svårare uppgifter i skolan om de vill. I elevintervjuer säger även eleverna att de ibland upplever att det är lätta uppgifter i skolan och då de blir klara fort får de inte alltid extrauppgifter. Det förekommer också att eleverna får städa bänken, måla eller sätta in papper i pärmen när de är klara med sina uppgifter. Det framkommer i intervju med lärarna att flera av de klasslärare som inte har matematik och NO i sin utbildning, men som ändå undervisar i dessa ämnen, upplever att de inte alltid kan stimulera eleverna eftersom de saknar ämneskompetensen. Rektorn uppger i intervju att individanpassningen i undervisningen är avhängigt vilken lärare eleverna har. Rektorn säger att han är medveten om att alla lärare, på grund av sin ämneskompetens, inte alltid arbetar med att individanpassa.

Utredningen visar att lärarna på Moholms skola inte alltid anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Vidare visar utredningen att lärarna inte alltid ger eleverna den stimulans de enligt författningarna har rätt till för att kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Verksamhet-

en uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § första meningen skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till så att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Eleverna som deltog vid intervjutillfället berättar att de inte vet om det är något ämne där de får vara med och bestämma. Under intervjun säger även elever att det är läraren som bestämmer vad som ska göras på lektionerna men att de ibland får vara med och bestämma hur de ska göra vissa uppgifter. Som exempel nämner eleverna att de kan få vara med och bestämma hur de ska redovisa en uppgift. Lärare säger att deras planering och deras utformning av undervisningen inte alltid ger utrymme för det elevinflytande som eleverna bör ges och att det är en följd av att de saknar behörighet i alla ämnen som de undervisar i. Av Skolinspektionens enkät för skolans lärare framgår att nästintill hälften av alla lärare anser att eleverna inte är med och påverkar undervisningen innehåll. Rektorn säger i intervjun att det inte är tydligt för lärare och elever hur skolan ska arbeta med att ge möjlighet till elevinflytande eftersom de på skolan inte har någon uttalad och gemensam struktur för i vilken omfattning eleverna ska ges inflytande. Vidare beskriver rektorn att han märkt av att elevers möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer varierar mellan lärare. Rektorn berättar att han är väl medveten om att det för en del av lärarna beror på att de inte känner sig trygga i de ämnen de saknar behörighet i.

Utredningen visar att det finns brister i arbetet med elevinflytande. Eleverna ges inte det inflytande över undervisningens som de enligt författningarna har rätt till. Skolans rektor måste säkerställa att eleverna ges likvärdig möjlighet till inflytande över sin utbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § första stycket skollagen,

Lgr 11, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero**Bedömning**

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn
- Rektorn ska anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen
- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet behöver för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbetet för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldiga att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I skolans plan mot kränkande behandling framgår att det på skolan finns rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränkts av personal eller elev. Av rutinen framgår inte när och om rektorn ska informeras då elev blir kränkt av annan elev. I intervjun med lärare uppger de att de har en fast arbetsgång som talar om hur de ska agera vid kränkningar men de uttrycker att de inte alltid anmäler till rektorn då kränkningar sker. Lärare säger i intervjun att anmälan till rektorn beror på hur allvarlig kränkningen är och de vet inte alltid om anmälan krävs. Även rektorn uppger i intervjun att det på skolan inte finns några tydliga rutiner för när rektorn ska informeras. Vidare berättar rektorn att han inte heller anmält något fall av kränkningar till huvudmannen i år och att rutinen även där saknas.

Av planen går att utläsa att en kartläggning, i form av frågor i en enkät, har genomförts inför upprättandet av årets plan. Planen innehåller även mål och åtgärder mot kränkande behandling och tidpunkter för utvärdering för läsåret 2013/14. Det framgår dock inte att kartläggningens resultat är de som ligger till grund för de mål och åtgärder rektorn med personal beslutat om att genomföra under året som kommer. Inte heller finns förra årets åtgärder dokumenterade i planen. Rektor uppger i intervju att de inte tagit med förra årets åtgärder i planen och att de heller inte har utvärderats.

Av planen framgår att planen gäller för både fritidshemmet och skolan. Det synliggörs dock inte i planen vilka risker som framkommit för respektive verksamhet och inte heller vilka åtgärder som är avsedda för respektive verksamhet. Planen beskriver innebörden av alla diskrimineringsgrunderna men inte hur skolan ska arbeta främjande mot dem.

Utredningen visar att det finns brister i hur skolans rektor och personal arbetar med att förhindra och förebygga kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att säkerställa att det finns system och rutiner, som följs, för hur anmälningar om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att de kommer såväl rektorn som huvudmannen till kännedom. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte i alla delar av författningarnas krav då det inte framkommer vilka åtgärder som avser skola respektive fritidshem. Vidare framgår inte att de valda åtgärderna är beslutade utifrån resultaten av en kartläggning av verksamheternas behov. Därutöver saknar planen en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen,

Särskilt stöd**Bedömning**

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det
- Rektor ska fatta beslut om särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn och där ska det anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare anger skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Av verksamhetsredogörelsen samt i intervju med rektorn och lärare framgår att det på Moholms skola finns en "migrationsklass" för skolans nyanlända. Alla nyanlända elever har sin grundtillhörighet i en av de ordinarie klasserna men får undervisning i "migrationsklassen" under de lektioner de ges stöd i svenska och matematik. Alla nyanlända elever i årskurs 1-3 har en till två schemalagda lektioner per dag i "migrationsklassen". De elever som är nyanlända och går i

årskurs 4 går till "migrationsklassen" vid enstaka tillfällen och efter behov. Lärare och specialpedagog säger att det inte gjorts eller görs någon kartläggning eller utredning av de nyanlända elevernas behov. Det är ansvarig lärare för "migrationsklassen" och elevernas respektive klasslärare som värderar och fattar beslut om när och hur ofta de nyanlända eleverna ska gå i "migrationsklassen" samt även vad de ska ges särskilt stöd i. Rektorn bekräftar att de inte har utrett några av elevernas behov i "migrationsklassen" och att de således inte har några åtgärdsprogram.

Vidare framkommer av verksamhetsredogörelsen samt i intervju med rektorn och lärare att inga av skolans nio nyanlända elever ges studiehandledning på modersmålet. Rektorn har heller inte utrett huruvida dessa elever är i behov av studiehandledning.

I intervju med rektorn säger rektorn att han enbart upprättar åtgärdsprogram om det är frågan om kunskapsrelaterade behov. Lärare berättar i intervjun att det förekommer fall, där elever uppvisar behov av särskilt stöd, där lärare gör anpassningar av verksamheten utan att skolan har utrett elevens behov. Rektorn uppger i intervju att det finns fall där han vet om att särskilt stödbehov finns och att åtgärdsprogram borde ha upprättats.

Det framkommer vidare i intervju med rektorn att beslut om särskild undervisningsgrupp har fattats av rektorn. Skolinspektionen har tagit del av exempel på beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Av beslutet går det inte att utläsa skälen till varför beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattats eller huruvida möjligheterna till stöd i elevens ordinarie undervisningsgrupp har uttömts. Det framgår inte av beslutet när eller hur uppföljning och utvärdering av placeringen ska ske. Det finns inte heller någon uppgift om att motivering av beslutet, uppföljning eller utvärdering finns i något annat dokument. Beslutet innehåller överklagandehänvisning men det beskrivs inte hur den som vill överklaga ska gå till väga.

Skolinspektionen har tagit del av några exempel på skolans åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen innehåller rubrikerna; "Målbeskrivning" och "Åtgärder". En granskning av åtgärdsprogrammen visar att elevens behov inte framgår. De målbeskrivningar och åtgärder som anges är inte alltid tydliga. Åtgärder i åtgärdsprogrammet kopplar inte alltid till målbeskrivningen samt är heller inte knutna till kunskapskraven. Det är inte heller redogjort för vem som ansvarar för respektive åtgärds genomförande. Som målbeskrivning anges som exempel "Att förstå det väsentliga innehållet i tydlig talad engelska" och som åtgärder anges exempelvis "använda spel och memory", "använda olika datorprogram" men inte hur åtgärden ska möta elevens behov. I ingivna åtgärdsprogram anges datum för uppföljning och utvärdering vid rubrik "Tid för uppföljning och utvärdering" men det framgår inte vem som ansvarar för att det sker. Det

framgår inte heller av åtgärdsprogrammen att elev och vårdnadshavare medverkat vid upprättandet.

Av utredningen framgår att rektorn inte alltid ser till att elevers behov av särskilt stöd utreds samt inte alltid beslutar om upprättande av åtgärdsprogram. Utredningen visar vidare att åtgärdsprogrammen inte följer författningarnas krav eftersom det inte alltid framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska utvärderas. Av utredningen framgår vidare att det finns elever på skolan som kan ha rätt till studiehandledning på modersmålet och som inte utretts om behov föreligger. Studiehandledning på modersmålet är en form av särskilt stöd och är avgörande för hur elever med annat modersmål tillägnar sig det nya språket och kunskapen i alla ämnen i skolan. Slutligen visar utredningen att rektorn fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp som inte är i enlighet med författningarnas krav eftersom skälen för placeringen inte framgår. Skolinspektionen vill här lyfta fram att rektorn bör säkerställa att då särskilt stöd sätts in ska det i första hand ges i den gemenskap eller i den gruppering där eleven vanligtvis ingår. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8–11 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Lärarna ska utvärdera elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Skolinspektionens enkät som pedagogerna svarat på visar att flertalet av lärarna anser att det på skolan inte är tydligt hur bedömning av elevers kunskapsutveckling ska gå till. Flera lärare säger i intervjun att de, på grund av att de saknar ämneskompetens i vissa ämnen, anser att de inte alltid kan bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven. Framförallt, enligt flera lärare, gäller det matematik och NO. Rektorn uppger i intervjun att han är medveten om att lärare brister i att bedöma elevernas kunskapsutveckling i ämnen där behörighet saknas och att det framförallt gäller matematik och NO. Rektorn lyfter

fram att det är ett resultat av att de på skolan har klassläraresystem vilket gör att varje klass har en klasslärare som undervisar eleverna i flera ämnen de inte har behörighet i.

Utredningen visar att lärarna inte alltid utvärderar elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen förläggs att avhjälpa bristen.

Författning

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ha god kunskap om det inre arbetet i förskoleklassen och verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. Varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. I läroplanen anges att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Det framgår i samtal med lärare och med rektorn att rektorn inte säkerställer att förskoleklassens verksamhet följs upp och inriktas mot samt uppfyller de nat-

ionella målen. Lärare säger i intervju att rektorn inte har så stor kännedom om vad som sker i förskoleklassen och att rektorn inte heller har den koll på förskoleklassens verksamhet som styrdokumentet säger att rektorn ska ha. Personal i förskoleklassen anger vidare att de inte alltid planerar och bedriver verksamheten utifrån läroplanens alla olika delar. De försöker, men mycket tid går åt till alla barns sociala behov. I verksamhetsredogörelsen redovisar rektorn hur inskolningen mellan förskoleklass och grundskola går till ingen beskrivning av hur verksamheten i förskoleklassen bedrivs redovisas. Inte heller redogörs för hur rektorn säkerställer att arbetet i förskoleklassen utgår från läroplanen. Rektorn uppger i intervjun att han inte har så stor insikt i hur verksamheten i förskoleklassen bedrivs.

Av verksamhetsredogörelsen framgår vidare att rektorn har gjort en sammanställning av resultaten för årskurs 3 för år 2013 i svenska och engelska dock saknas analys av resultaten. För årskurs 5 saknas sammanställning av resultat i alla ämnen för år 2013, de senast redovisade resultaten är från år 2009. Rektorn bekräftar i intervjun att de på skolan inte har sammanställt resultaten i några andra årskurser än för årskurs 3. Rektorn betonar i sin verksamhetsredogörelse och i intervjun att skolan inte följer upp undervisningens innehåll och arbetsformer och att det inte görs några analyser av varför elevernas kunskapsresultat ser ut som de gör.

Det framgår av verksamhetsredogörelsen samt i intervjun med rektorn att det på skolan inte bedrivs något uppföljningsarbete av skolans övergripande arbetsprocesser kring särskilt stöd och värdegrundsarbetet. Rektorn säger i intervjun att utvärderingsarbetet kring särskilt stöd måste förbättras och att det i dagsläget inte förekommer något systematiskt kvalitetsarbete av processerna för särskilt stöd mer än på individnivå när åtgärdsprogram följs upp. Värdegrundsarbetet utvärderas och följs upp under utvärderingsdagar, vilket framgår av planen mot kränkande behandling. Under intervjun uppger dock rektorn att det arbetet inte finns dokumenterat och berättar även att någon analys av värdegrundsarbetets genomförda åtgärder inte görs.

Utredningen visar att rektorn inte tar tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering samt analys av verksamhetens arbetsprocesser och kunskapsresultat. Vidare visar utredningen att rektorn inte har god kunskap om det inre arbetet i förskoleklassen och inte heller säkerställer att den verksamheten planeras och utvecklas mot de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 9 § första stycket och 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Skolan ska erbjuda eleverna modersmålsstöd i förskoleklassen i enlighet med författningarna

Motivering

Enligt skollagen ska förskoleklassen medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Vid intervju med rektorn framgår att det på Moholms skola finns nyanlända elever med annat modersmål än svenska i förskoleklassen. Personal i förskoleklassen säger i intervjun att de inte bedriver något arbete med att ge stöd i modersmål i förskoleklassen. Rektor uppger vid intervju att skolan inte bedriver någon form av arbete med modersmål för eleverna i förskoleklassen.

Utredningen visar att Moholms skola brister i att ge elever i förskoleklassen stöd i modersmål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

9 kap. 10 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Töreboda kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

-De lärare som används ska ha utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Enligt 1985 års skollag, som gäller för lärare som har ingått avtal om anställning före den 1 juli 2011 och som saknar legitimation, är kommuner skyldiga att använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får, enligt såväl 2010 års skollag som 1985 års skollag, göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Vid en genomgång av skolans tjänstefördelning framgår att flera lärare på Moholms skola undervisar i ämnen där de inte är behöriga. I samtal med rektorn och genom dokumentstudier framkommer att det på skolan och inom kommunen finns ämnesbehöriga lärare att tillgå för att tillgodose kravet på behörighet. Enligt rektorn och förvaltningsledningen har ämnesbehörigheten dock inte varit prioriterad i tjänstefördelningen bl.a. för att lärarna i årskurserna 1–5 är organiserade som klasslärare istället för ämneslärare.

Exempel härpå är grundskollärare med behörighet för årskurserna 1-3, men som ändå undervisar i högre årskurser, och grundskollärare med utbildning i Ma/Sv som ändå undervisar i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen samt i engelska.

Av utredningen framgår att lärarkompetensen vid skolenheten inte används utifrån lärarnas utbildning. Skolan använder i vissa fall lärare för undervisning som de inte har utbildning för, trots att det finns lärare med rätt utbildning att tillgå vid skolenheten och det inte finns andra särskilda skäl med hänsyn till eleverna. Även om lärarna är anställda före den 1 juli 2011 har lärarna i flera fall inte heller utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 13, 18 och 19 §§ skollagen

förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor

33 § lagen om införande av skollagen

2 kap. 3 § 1985 års skollag

I ärendets slutliga handläggning har jurist Julie Svane och jurist Anna Holmström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Caroline Klintenberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.